

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izbija včasih.
Narodnina:
za celo leto Din 20—
za pol leta " 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 20—
Inzerati po tarifu. - Pis-
menica vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. - Ne frankirani
pisni se ne sprejemajo.

Kmetski list

Glasilo „Slovenske Kmetke Stranke“.

Vsekarde vrtva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekapitul se ne vra-
tajo. — Plača in toll
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kelečevski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2505. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

SHOD

Slovenske kmetke stranke se vrši v Novem mestu na sv. Petra in Pavla ob pol 10. uri na glavnem trgu, v slučaju slabega vremena pa v dvorani Narodnega doma. Na shodu govorita predsednik HSS Stefan Radić in poslanec Ivan Pucelj.

Isti dan popoldan ob 4. uri se vrši shod na Rakovniku pri št. Rupertu na prostem. Govorita ista govornika kot v Novem mestu in oblastni poslanec inž. Zupančič.

Krepko naprej!

Slava Moravčam! — Spodbuden zgled. — Odločnost premaga vse ovire. — Kmetje skupaj! — čudež.

Dne 12. t. m. so imeli občinske volitve v Moravčah.

Moravče so popolnoma kmečka občina, precej daleč od mestnega sveta. Do železnice je dolga pot. Tako bi človek mislil, da se v tej občini skoro ne more nič izpremeniti, ne gospodarsko, še manj pa politično. Take občine so navadno kakor nalašč za klerikalce ustvarjene, kjer lahko nemoteno gospodarijo in pašujejo po svoji volji. In res so tudi v Moravčah klerikalci gospodovali neomejeno cela desetletja.

Dne 12. t. m. pa so bile v Moravčah občinske volitve, katerih izid je presenetil vso slovensko javnost. Klerikalci so moravško občino izgubili!

Ni čudno, da so bili klerikalni kolovodje v Ljubljani nad tem izidom tako potrti, da ga nekaj dni sploh niso objavili v svojih listih. Ustrašili so se namreč, da ne bi zgledu moravške občine sledile še druge! Ali drage volje priznavamo, da je ta strah popolnoma upravičen. Zato pa prosimo svoje prijatelje in somišljenike po celi Sloveniji, naj kolikor mogoče daleč na okoli razneso volilni izid v Moravčah, zlasti med klerikalci na deželi! Koncem koncev so tudi klerikalni kmetje naši stanovski tovariši, samo da so še zaslepljeni in zapeklani od pokvarjene klerikalne gospode, sami po sebi pa so dobri in pošteni ljudje, katerim samo manjka pouka in korajže. Somišljeniki, dajte tudi tem eno in drugo, kajti tudi klerikalni kmetje imajo pravico, da izvedo resnico, in če jim lastni voditelji zavezujejo oči, ste vi poklicani, da jim pomagate na pot spoznanja!

Slava Moravčam in našim vrlim političnim delavcem. A ne samo Moravčam — je še nekaj drugih občin, kjer doslej ni bilo v občinskih odborih drugih ljudi kot klerikalci, a danes, po volitvah, je položaj popolnoma drugačen.

V Šmartnem pri Tuhinju n. pr.

se doslej skoro nihče ni smel javno pokazati kakor samo klerikalci. Danes pa sede v občinskem odboru poleg 4 klerikalcev tudi trije naši pristaši! Ni to sicer popolna zmaga, a napredek je velikanski!

Ljubljanski klerikalci in pa tudi njihovi zaupniki po deželi si danes belijo glave z razmišljanjem, kako da se je sploh moglo zgoditi to, kar se je zgodilo v Moravčah. Mi smo drage volje pripravljene, da jim pojasnimo to stvar, a ne samo njim, ampak tudi našim prijateljem, da bodo vedeli, kako naj delajo tudi drugod.

Prva in glavna stvar je, da so se kmetje v Moravčah nehali bati pokvarjene gospode.

Mi smo že nešteto krat naglašali v našem listu, da je glavna napaka kmetov strah pred gospodo. Ta napaka tlači in mori naše kmete kakor podedovani greh. Ta strah je vtepla pokvarjena gospoda kmetom v srce in možgane še v grajščinskih časih in ta strah je ostal mnogim kmetom — lahko rečemo, da žalibog večini kmetov — v košter še do današnjega dne. Le pogledjte okoli sebe: Kjerkoli in kadarkoli sreča kmetič takozvanega »boljšega« oziroma »gospodkega« človeka, pa je že ob sapo! Zakaj, tega niti sam ne ve. Boji se, pa je stvar končana. Boji se uniformiranega človeka, kakor da bi zlate porte in srebrni knofi in pangelji imeli volče zobe; boji se uradnika v civilni obleki; boji se duhovnika v talarju ali pa brez talarja. Vsi ti strahovi pa so prazni. Ti strahovi so res v sredi prazni, okoli kraja pa jih nič ni, in zato mora strah pred gospodo, zlasti pred pokvarjeno gospodo, iz kmečkih glav in sre ven! Mi pravimo tako: Kmet naj »gospodo« pač spoštuje, zlasti »cesarsko« gospodo, naj bo tudi vljuden, kakor se spodobi, ampak bati se pa nima kmet prav nikogar ne na tem in ne na onem svetu, če živi bo božjih in človeških postavah — ne Boga in ne hudiča in najmanj

kakšne pokvarjene gospode? Čemu pa? Zakaj pa? Kmet je ravno tako iz mesa in kosti kakor »gospoda«. Tudi kmet je človek kakor »gospod«. In če se je »gospod« nekaj dalje šolal kakor se je kmet, ni gospod zaradi tega prav nič boljše človek — mogoče je še slabši! Čemu torej tisti prazen strah?

Le pogledjte nas, ki vas učimo tako, kakor je prav. Ali mislite, da pokvarjena gospoda na nas ni jezna? Tako jezna, da bi nas najraje zmlela v solnčni prah, če bi nas le mogla? Ampak ne more nas, to je tisto! In kakor nam gosposki pokvarjenci nič ne morejo, tako ne morejo tudi vam nič, še manj kakor nam!

To je sprevidela večina kmetov v Moravčah, to uvidevajo kmetje tudi že drugod, in to je glavni vzrok naše zmage, da se kmetje nehava-jo bati gosposkih pokvarjencev.

Drugi vzrok naše zmage v Moravčah in našega napredovanja pa je ta: Kmetje so začeli misliti s svojo glavo!

Ali veste, kdaj začne človek misliti? Stvar je taka: Dokler je človek sit in se mu dobro godi, nič ne misli! Že stari Rimljani so rekli: Plenus venter — non studet libenter. To se pravi po naše: Poln trebuh ne misli rad. Saj tudi nima vzroka. Kdo se bo pa mučil z mislijo na bodočnost itd., dokler je vsega dovolj? Toda če človeka lakota pritisne in stiska, takrat se mu pa že začnejo odpirati možgani in sicer njegovim lastnim možganom, kajti takrat mora začeti misliti, kaj naj naredi, da bo kje ujel kos kruha!

Našim kmetom se pa še nikdar ni tako slabo godilo kakor se jim godi danes. Zato je pa tudi prazni kmečki želodec pritisnil na priproste kmečke možgane in tudi kmetje so začeli misliti. Danes se tudi kmetje izprašujejo: Kako vraga pa je to, da ne moremo nikamor naprej? Garamo in garamo, pa spredaj nič in zadaj nič! Zakaj je tako? Ali je tako prav?

In nazadnje se pojavi težko vprašanje: Kdo pa je vsega tega kriv?

Na to usodepolno vprašanje pa morajo kmetje žalibog odgovarjati: Mi sami smo krivi! Zakaj pa ne vzamemo mi sami enkrat vajeti v roke? Ali nimamo mi v tej državi večino? Odgovor: Imamo jo! Ali nimamo sposobnih ljudi? Odgovor: Imamo jih! Potem pa pride spoznanje: Kakšen vrag nas je pa vendar motil, da smo vedno prepuščali svojo usodo pokvarjeni gospodi? Zakaj se damo farbat z besedo, da je »vera v nevarnosti«, ko nas pa vendar nihče iz cerkve ne podi?

Zakaj se damo farbat od gosposke ki nas farba z besedo »narod je v nevarnosti«, ko pa vendar vsak lahko govori v svojem domačem jeziku, dokler mu jezik ne otrpne? Usodo naših kmetov je imela pa doslej vedno v rokah pokvarjena gospoda vseh vrst, nikdar pa ne kmetje sami — in pokvarjenci so kmete pripravili tako daleč, da danes kmet strada, čeprav bi se lahko valjal v masti in plaval v vinu, če bi šlo tako kakor bi moralo iti.

Vidite, to spoznanje, ki smo ga tukaj povedali, je tisto spoznanje, ki je začelo kmetom vračati pamet in jim dajati korajžo, da se vendar že enkrat postavijo na svoje noge in da se otresejo pokvarjene gospode vseh barv, kakor žival sitnih muh. In zato čim dalje bolj prevladuje prepričanje in zavest:

V občinah, kjer je kmečka večina, naj vladajo in gospodarijo kmetje, ki se nobene pokvarjene gospode ne boje, v mestnih občinah pa, kjer ima večino gospoda, naj pa ta počne in dela, kar hoče.

Moč naše Slovenske kmečke stranke pa je precej v tem, da se naši pristaši gospode ne boje, ne liberalne in ne klerikalne. Zato gredo pametni in korajžni kmetje z nami!

Bodi nam končno dovoljeno še nekaj besed o čudežu, ki se je zgodil v Moravčah. V Moravčah imajo prav lepo farno cerkev. Po izidu volitev, kjer so klerikalci popolnoma pogoreli, smo pričakovali, da se bo lepa cerkev podrla! A glejte čudo božje: Ko smo v nedeljo prihajali k maši, smo na svoje veliko veselje in začudenje, videli, da cerkev še stoji! Ljubi Bog nam torej ni prav nič zameril, da smo klerikalce nekoliko pritisnili ob zid. In kakor vse nedelje prej, so gospodje duhovniki tudi v nedeljo po volitvah maševali in pridigovali, v cerkev pa smo prišli vsi, kar nas je kristjanov, celo klerikalci! Tudi procesijo smo imeli na Sv. Telesa dan kakor po navadi, za procesijo pa smo šli vsi, kar nas je kristjanov v fari in tudi klerikalci so šli za njo. Zgodilo se torej ni prav nič drugega kot to, da je kmečka pamet in samozavest vendar le enkrat zmagala nad klerikalnimi zaslepljenimi in onimi našimi kmečkimi tovariši, ki se žalibog še vedno dajo od klerikalne pokvarjene gospode farbat, namesto da bi se pridružili nam, pogumnim in korajžnim kmetom, in sicer v svojo korist!

Prepričani pa smo, da se bodo tudi naši klerikalni kmečki tovariši počasi približali nam in vsej po-

kvarjeni gospodi zaklicali po vseh občinah Slovenije, pri občinskih in pri državnoborskih volitvah:

»Pokvarjenci, marš v vaša mesta nazaj! Tam se tepite med seboj za »vero« in »narod« kakor se veste in znate, mi pa smo farbarije siti!

Kolikor je nam treba šolanih ljudi za pomoč, jih bomo že mi sami poiskali, farbarjev pa mi ne bomo več poslušali!

Tako so rekli zavedni kmetje v Moravčah. Upamo, da se bo njihov glas razlegal po celi Sloveniji!

Senzacionalna izjava dr. Natlačena.

Dr. Natlačen, predsednik ljubljanskega oblastnega odbora in podpredsednik SLS, potrjuje, da je SLS kapitalistična stranka! — Hinavska ljubezen SLS do kmetov in delavcev. — Klerikalci zastopajo interese Trboveljske družbe na škodo kmetov in delavcev! — živijo dr. Natlačen!

V predzadnji številki našega lista smo povedali, kako v Beogradu pripravljajo neko novo politično grupacijo, po vsej priliki pod angleškim vplivom, ki bi zastopala v naši državi interese velekapitala proti sovjetski Rusiji. Mi smo takrat rekli tudi, da se tej novi »protiboljševiški« velekapitalistični skupini približuje tudi SLS in smo našli tudi nekaj dokazov za izpremenjeno politiko dr. Korošca in SLS.

V »Slovencu« in v »Domoljubu« so gospodje od SLS. seveda vsevpred gladko tajili in so se norčevali, češ da kaj takega lahko trdi samo pijanec v pozni nočni uri.

Ni pa minilo niti 14 dni, ko je dobila slovenska javnost sijajno potrdilo naše trditve! Našo trditve je potrdil sam podpredsednik SLS g. dr. Natlačen!

Dr. Natlačen je namreč izjavil sotrudniku »Narodnega Dnevnika« glede proračuna ljubljanske oblasti sledeče (>Nar. Dnevnik« dne 18. t. m.):

»...Dasi bi vagona taksa (ki jo je bila sklenila klerikalna večina ljubljanske oblastne skupščine, op. ur.) bila tako neznatna, da bi je nihče sploh ne občutil, bi vendar donašala zelo izdaten znesek (okoli 4 milijone dinarjev letno, op. ur.), s katerim bi bilo mogoče vzdrževati ves tehničen aparat za javna dela in bi se dale še lepe vsote porabiti za pomoč najpotrebnejšim cestnim okrajem, ki se nahajajo zlasti glede na čl. 82 finančnega zakona v skrajno kritičnem položaju.«

Kaj pa je s tem nevarnim čl. 82 finančnega zakona, ki je kriv »skrajno kritičnega položaja« naših cestnih odborov?

O tem pravi dr. Natlačen dalje:

»Trboveljski premog. družbi, ki je najmočnejši davkoplačevalec v naši oblasti in ki plačuje zlasti ogromen procent takozvane osebne pridobnine, je uspelo spraviti v finančni zakon nesrečni člen 82, ki dopušča na davek od dobička družb, ki so dolžne javno polagati račune (tu sem spada tudi Trboveljska družba, op. ured.), samo 200% občinske deklade, a največ po 25% deklade za ostala samoupravna telesa. Vsled tega je n. pr. proračun litijskega cestnega okrajnega odbora, ki je bil s strani pristojnih oblasti pravomočno odo-

bren, izgubil nad 1 milijon dinarjev na pričakovanih dohodkih in bo njegovo redno poslovanje sploh nemogoče. Okrajni zastop v Laškem izgubi na svojih dohodkih preko 2 milijona dinarjev.«

Mi prav dobro razumemo opravilno jezo dr. Natlačena, da pridejo okrajni cestni odbori ob lepe denarce. Toda sedaj nastane vprašanje:

Kdo pa je kriv, da je bil čl. 82 finančnega zakona sprejet?

Odgovor se glasi: To nesrečo so zakrivali klerikalci v finančnem odboru, ki so glasovali za finančni zakon in glasovali torej tudi za čl. 82 tega zakona, ki je požrl cestnina odboroma v Litiji in Laškem 3 milijone dinarjev na korist bogate Trboveljske družbe!

S strani klerikalnih poslancev je tukaj vsak izgovor nemogoč. Oni bi lahko rekli, da tega člena sploh niso opazili. Toda tako važne določbe ne opaziti, je pač znak silne nesposobnosti! Ali pa bi lahko rekli, da pomena tega paragrafa niso razumeli. To bi bil zopet znak silne duševne revščine! Na čisto enostaven način pa se da ta uganika rešiti, če smatramo, da so bili klerikalni veljaki prav dobro poučeni o tem paragrafu, da se pa proti Trboveljski družbi nastopiti niso upali. Zakaj ne, to morajo že sami vedeti!

Iz ljubezni do velekapitala so torej klerikalci glasovali za to, da izgube imenovani cestni odbori 3 milijone dinarjev na dokladah. Taka je esesarska ljubezen do kmeta v resnici!

Dr. Natlačenu pa bodi čast in slava in še krepak nazdar po vrhu za njegov pogum, da je vse to v »Narodnem Dnevniku« razkril.

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registroyana zadruga z neomejeno zavezo Tavčarjeva (Sodna) ulica štev. 1.

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din. Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Prva navodila za volitve.

Čuvarji skrinjic. Kjer še niso poslali imen čuvarjev skrinjic, ali jih želijo premeniti, naj nam to nemudoma naznani.

Krajne organizacije v okrajih Črnomelj, Novo mesto, Krško, Kočevje, Ljubljana okolica, Kranj in sodni okraj Višnja gora lahko dobe v tajništvu prepis volilnega imenika, ako ga še niso dobili.

Volilni imeniki. Voliti sme samo oni, ki je vpisan v volilni imenik. V volilni imenik mora biti vpisan vsak, ki biva 6 mesecev v občini in ki je do 15. junija 1927 dovršil 21. leto. Fantje, ki so odslužili svoj kaderski rok, se vpišejo v volilni imenik takoj, čim se vrnejo v občino, v kateri so prebivali predno so odrinili k vojakom.

Volilne pravice nimajo: 1. oni, ki so obsojeni na ječo; 2. oni, ki so obsojeni na izgubo državlanske časti, za čas dokler traja ta kazen; 3. oni, ki so v konkurzu; 4. oni, ki so pod skrbstvom.

Reklamacije. — Reklamacije se smejo vlagati za te volitve do 29. junija 1927. Volilne imenike pregledajte takoj in če je kateri naših volilcev izpuščen, ali kak nasprotnik neopravičeno vpisan, vložite takoj reklamacijo za vpis ali izbris.

Popravek volilnega imenika se zahteva ali ustno ali pismeno pri občinskem uradu. Popravek lahko zahteva vsak zase in tudi za druge osebe. Za vsakega volilca pa je vložiti reklamacijo posebej. Reklama-

ciji pa je treba priložiti tele listine: 1. Rojstni in krstni list; 2. domovnico; 3. potrdilo občinskega urada, da reklamiraneček že biva nad 6 mesecev v občini. Vojnička izprava potrjuje državljanstvo in rojstne podatke.

Rešitev reklamacije. Vsako reklamacijo mora županstvo rešiti v petih dneh. Če kdo v tem času ne bi prejel rešitve, naj se takoj pritoži na pristojno okrožno sodišče. Opozarjamo, da morajo župni uradi in župani najkasneje v 24. urah izdati potrebna potrdila brezplačno. Ako bi se kdo branil, sporočite to nam, da ukrenemo potrebno, da se takega občutno kaznuje.

Primer kako se vloži reklamacija za vpis.

Županstvo v... Josip Ušeničnik, posestnikov sin v Dolenji vasi, ni vpisan v volilni imenik za skupščinske volitve. Prilagam potrdilo, da je star 21 let, da je državljan SHS, in županstva, da biva že več kot šest mesecev v občini.

Z ozirom na to predlagam, da se vpiše v volilni imenik za volitve v narodno skupščino.

Podpis:

To se lahko da tudi ustno na zapisnik pri županu; prinesiti je seboj le priloge.

Vsa pojasnila za volitve se dobe pri tajništvu SKS v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7 in v Mariboru, Aleksandrova cesta 16.

Naše volilne priprave.

Volitve v narodno skupščino so razpisane in stranke se pripravljajo na volitve. Tudi naša stranka se pripravlja. Tokrat gremo v volitve kot sestaven del velikega kmetijskega pokreta v tej državi. Politijski pritisk je ponekod že začel, zlasti vidno v Macedoniji, kjer se je s tihim sodelovanjem nekaterih vladnih funkcionarjev že izvršil napad na naše odposlance z inž. Košutičem na čelu. Upajmo, da se nam vseeno posreči postaviti enotne kandidatne liste od našega Triglava pa vse doli do Gjevgljelije.

Naše okrajne organizacije so večinoma svoje delo že završile in pripravile potreben material za okrožne odbore, ki po našem sedaj veljavnem organizacijskem redu predlagajo kandidate. Kandidati naj bodo sami takšni ljudje, ki so popolnoma prepojeni z našo ideologijo in o katerih je gotovo, da bodo tudi v najhujših bojih, ki so še pred nami, stali trdni ko hrast v viharju, ki se nikoli ne upogne. Od šolane gospode morejo dobiti to zaupanje samo tisti, ki že več let nesebično delujejo v naših vrstah ali pa so se drugače izkazali vredne našega zaupanja. Načelstvo stranke mora seve paziti na splošno celokupno korist pokreta ter se ne bo moglo ozirati na vse želje posameznikov, ako bi ne bile v popolnem skladu s koristnostjo celot-

nega gibanja v vsej državi. To je tembolj umljivo, ker ima celoten pokret svoj in enoten socialno-gospodarski in političen cilj. Politično ne povsem zanesljive osebe seve ne morejo priti v poštev. Tudi se bodo morale kandidatne liste urediti tako, da bodo dosegle kolikor mogoče veliko število glasov in da bodo preprečile vsake spore v lastnih vrstah, skratka postopati se bo moralo tako, da enotnost in solidarnost celokupnega pokreta v državi v nobenem oziru ne bo trpela. Skoro na vseh naših dosedanjih sestankih in zborovanjih se je poudarjalo, da moramo v volilni boj v popolnem sporazumu z bratsko Hrvatsko seljačko stranko, ki je jedro in osrčje kmetijskega pokreta v vsej državi.

V interesu celokupnosti moramo zahtevati od vsakega našega pristaša in somišljenika popolno razumevanje velike važnosti teh volitev in da se podvrže splošnim interesom, četudi bi mu ta ali ona malenkost ne ugajala. Biti moramo disciplinirani in služiti povsod in v vsem skupnim koristim. Tako bomo dosegali uspehe in koristili sedanosti in bodočnosti stranke in kmetiskemu gibanju v Sloveniji in v državi. Prosimo naše pristaše, da imajo to pred očmi in ničesar drugega ter grede v tem duhu na delo in agitacijo.

Volitve v slovenskih mestih.

V nedeljo so bile občinske volitve v Celju, v Kamniku in v Novem mestu.

Rezultati:
V Celju: Združene stranke (klerikalci, radikali in Nemci) 790 glasov in 20 odbornikov, SDS 406 glasov in 10 odbornikov, socialisti 96 glasov in 2 odbornika.

V Novem mestu: Gospodarska lista (demokrati in SKS) 317 glasov in 13 odbornikov, SLS 187 glasov in 7 odbornikov, radikali 67 glasov in 3 odbornike, Zveza dela in reda pa 51 glasov in 2 odbornika.

V Kamniku: Združena lista (v glavnem SKS in delavci) 190 glasov in 9 odbornikov, SDS 171 glasov in 8 odbornikov, SLS 134 glasov in 7 odbornikov, okoličani pa 14 glasov in 1 odbornika.

Nepopisen užitek je prebirati »Slovenca« in »Jutro« itd. Ti listi tolmačijo volilne rezultate tako, da so vsi zmagali...

Mi se vzdržujemo vsakega komentarja. Kdor zna brati številke, si bo svojo sodbo že sam ustvaril.

Laži in farbarijo prepuščamo glasilom gosposkih strank.

Na nekaj pa le moramo opozoriti. Mi namreč vidimo, da se pojavljajo skoro povsod poleg list SLS in SDS takozvane »zadružne« liste. Te liste so v vsakem kraju sestavljene drugače. Največkrat pa se imenujejo gospodarske liste.

Ali veste kaj to pomeni? To pomeni, da so ljudje tistega bedastega boja med liberalstvom in klerikalstvom že do grla siti, in prav imajo. To je namreč boj za prazen nič. To je boj za ljudi, ki imajo preveč polne trebuhe. Tisti ljudje pa, ki si morajo služiti s trdim delom svoj vsakdanji kruh, so se tistih gosposkih oslarij naveličali in hočejo povsod le poštenje in resno delo. Če koga poleg tega še veseli, da hodi v cerkev, naj le mirno hodi; kdor pa rajši v gostilni sedi ali doma leži, naj pa tudi napravi po svoje. V politiki pa je glavna stvar poštenje, delo in sposobnost. Zato pa tudi naša stranka povsod napreduje.

Volilcem kranjskega in litijskega okraja!

Prihodnjo nedeljo bodo v kranjskem in litijskem okraju občinske volitve.

Kmečki volilci! Pridite vsi na volišča in posnemajte zgled svojih vrlih tovarišev v Moravčah!

Zapomnite si, da razne gosposke stranke, kakor je n. pr. SLS, nimajo v kmečkih občinah nič iskati.

Volilce v litijskem okraju pa še posebej opozarjamo, naj dobro preberejo izjavo dr. Natlačena o razmerju med Trboveljsko družbo in SLS. Ta čudna »ljubezen« velja litijski okraj 1 milijon dinarjev. Izjavo dr. Natlačena priobčujemo v današnji številki.

Zavedajte se, da ste kmetje in postavite se že enkrat na svoje noge! Osvobodite se škodljivega vpliva in nespametne komande pokvarjene gospode in glasujte kot en mož za Slovensko kmečko stranko!

To bo ob enem tudi najboljša priprava za prihodnje državnozbornske volitve!

Okoli skupnega nastopa neklerikalnih strank.

SLS je s svojo breznačelno in škodljivo politiko, ki zatira kmetško in delavsko ljudstvo prav poseben, kar dokazuje zadnji proračunski zakon, v katerem so klerikalci glasovali med drugim tudi za to, da se kapitalističnim družbam sme naložiti samo do 200 odstotkov naklad za občine, a največ 25 odstotkov za cestne odbore in druga samoupravna telesa, medtem ko za kmete in druge šibkejšje sloje ni meje visokosti naklad. Dalje brezmejno in sramotno preganjanje vsega kar ni klerikalno, vse to je nas privedlo do tega, da smo pripravljani pri volitvah sodelovati z

drugimi strankami v svrhu, da obidemo volilni red, ki je tak, da klerikalci dobe že na 4000 glasov enega poslanca, a mi na 10.000 enega. Pri vsem tem pa smo povdarili, da ostanemo neomajno na svojem programu, to je na kmetški fronti, ki je že ustvarjena od Triglava pa do Vardara. Ta fronta je naša in samo ta fronta bo rešila kmetško delavsko ljudstvo pred popolnim gospodarskim poginom. V Sloveniji je volilno sodelovanje mogoče, kakor smo že rekli, a sodelovanje je tudi tukaj mogoče samo s poštenjaki. Že sedaj pa dvomimo v resno voljo SDS, da si želi takega sodelovanja. Razburi se »Domovina« in vse SDS-arsko časopisje, če pišemo o pokvarjeni gospodi. Ali prečitajmo si »Večernik Jutra«, ki izhaja v Mariboru kot glasilo SDS od sobote 18. junija, kaj piše pod naslovom »Kaj bo z napredno fronto« potem pa sodite. Med drugim piše: »Tu (za napredni blok) pridejo v poštev predvsem SDS, NSS in skupina bivše Samostojne kmetijske stranke.«

To se pravi SDS je že skupni volilni nastop s Slovensko kmetško stranko odbila in hotela po svoji stari navadi z posameznimi odpadniki skovati nekaj laži-napredni blok. Torej neiskrenost in nepoštenost takoj z početka. Kako imenujejo poštenjaki tako početje?

Iz zunanje politike.

Anglija.

Na Angleškem se pojavlja vedno večje nezadovoljstvo s prekinitvijo odnošajev z Rusijo. Lloyd Georges vedno ljutejšje napada vlado radi tega koraka. Nezadovoljstvo na je še povečalo zadnje zasedanje Društva narodov, ki se je vršilo pretekli teden. Anglija je upala, da bo spravila na dnevni red ru-

sko vprašanje, kar pa ji ni uspelo in je popolnoma osamljena. Prišlo je celo do malega incidenta med nemškim in angleškim zun. ministrom. Tudi balkansko vprašanje se ni rešilo, tako, da se je zadnje zasedanje končalo brez uspeha. Trgovina med Rusijo in Anglijo se vrši dalje, kar je znamenje, da je pričakovati, da se bodo ti odnošaji zopet vzpostavili, brž ko pride na vlado bodisi delavska ali liberalna stranka. Protiruska agitacija ni torej rodila sadove niti v Angliji niti v Franciji.

Balkan.

Italijansko časopisje je zopet začelo pisati proti naši državi in ker se hoče prikupiti Angliji, operira seveda z boljševismom. Pravijo, da za delom za združenje Bolgarije in Jugoslavije stoji Rusija in da so si boljševiski izbrali Balkan za žarišče boljševiske propagande. Naj bo karkoli že, Italija se boji združenja južnih Slovanov v eno državo.

Na navet velesil je meja med Albanijo in našo državo zopet odprta. Cena beg upa, da bo stvar kmalu urejena. Potniki, ki prihajajo iz Albanije, pravijo, da se italijansko vojaštvo vsak dan izkreuje v Albaniji.

V Bolgariji je kralj otvoril novo zasedanje parlamenta. Za predsednika parlamenta je bil izvoljen zopet zloglasni Cankov, bivši ministrski predsednik, ki je znan po svoji krvavi vladi, ki je pomorila na tisoče in tisoče kmetov.

Madžarska.

Pred društvo narodov bi imel priti tudi spor med Madžarsko in Rumunijo radi madžarskih kolonistov. Madžarsko časopisje napada vsled tega Italijo, češ, da se je premalo zavzela za prijateljsko državo.

Iz vseh teh svetovnih dogodkov vidimo sledeče: Angleška konservativna stranka je začela odkrit boj proti Rusiji, ki se je jela približevati društvu narodov in hotela gospodarskega sodelovanja z Evropo. Anglija je ostala s tem korakom osamljena, pač pa je Rusijo za nekaj let oddaljila od Evrope, na drugi strani pa je zopet pojačila nasprotje med kapitalističnim in komunističnim naziranjem. Društvo narodov je povsem odpovedalo. Govorijo o razorožitvi v Evropi, pa je vojna nevarnost vedno večja. Sklicujejo gospodarsko konferenco, sklicatelji pa obenem delajo na to, da izločijo Rusijo iz svetovnega gospodarstva.

Na vzhodu se pa vedno bolj in bolj širi kmetški pokret. V Bolgariji napreduje za več kot 100%, v Nemški Avstriji je dosegla kmetška stranka lepe uspehe in tudi v Nemčiji se silno mnogo razpravlja o kmetškem gospodarstvu, ki naj bi tudi v Nemčiji dobilo mesto, ki mu po svoji moči pripada. Tudi k nam se bližajo volitve, pokazati moramo, da razumevamo tok časa, pokazati moramo, da hočemo postati ne samo prva vojna sila na Balkanu, ampak tudi voditeljica napredne kmetške misli na Balkanu.

Dopisi.

Kranjsko.

Kamniki. Občinske volitve v Kamniku so napravile presenečenje in to vsled tega, ker je »Slovenec« tako gostobesedno poročal o moči klerikalne stranke v Kamniku. V letu 1921 je vodil volilno borbo priprosti delavec Borec, lista je nosila g. dekana in tudi bivšega podžupana; dobila je lista SLS 9 odbornikov. V letu 1924 je vodil volilno borbo vedno še isti Borec, a lista SLS ni več nosila imen g. dekana in ne g. podžupana. Tudi se ni v »Slovenca« pisalo dolgoveznih člankov o moči in disciplini stranke, pa je kljub temu dobila 9 odbornikov, četudi ni kandidirala nobenega inteligenta gospoda. Sedaj pa volivne borbe ni vodil za SLS priprosti delavec Borec, ampak inteligent dr. Žvokel, ter je »Slovenec« delal neprijetno pusto reklamo, pa je stranka nazadovala za dva odbornika, katera je dobila SKS v Kamniku. Iz tega sledi, da v Kamniku pristaši SLS ne obstojajo iz gospode, ki tudi ne marajo prevzvišenega gosposkega vodstva, ker so pač pošteni proletarijat, ki ne da prav nič na lepe oči in še lepše besede kakega gospoda, vsled česar se bo SKS v Kamniku vedno bolj krepila ter SLS slabela. To je prav, ker Slovensko delavno ljudstvo nima pričakovati izboljšanja ne od gospode pri SDS in ne pri SLS, ampak samo v SKS. Čestitamo SKS v Kamniku na njenem častnem napredku, kakor tudi izrekamo zahvalo vsem tistim, ki so se združili pod imenom »Gospodarski blok«. Poglavar mesta Kamnik gosp. dr. Karba je kljub temu, da kliče orožnike v varstvo pred svojimi občani v manjšini in to je tudi prav!

Cerknica. V nedeljo, dne 12. t. m. je zborovala naša okrajna organizacija. Podrobno smo pretresavali organizacijsko vprašanje naše stranke v celem okraju. Vsi zastopniki posameznih krajevskih organizacij so podali vesela poročila o napredovanju naše stranke in o velikem razmahu kmetške misli. Pri tej priliki je bil izvoljen tudi sledeči okrajni odbor: Ivan Remžgar, Žerovnica, predsednik; Mihael Šega, Lipsenj, tajnik; Jože Branišelj, Cerknica, blagajnik. Odborniki: Jakob Sernel, Begunj, Jernej Prudič, Grahovo, Jože Ronka, Cerknica, Jože Zalar, Sp. Otave, Anton Meden, Begunje, Matija Gabrenja, Rakek, Ivan Strle, Podcerkev, Alojz Zigmund, Žerovnica, Stanko Lenarčič, Nova vas, Andrej Pirman, Sv. Trojica, Matija Matičič, Ivanje selo, Ivan Kavčič, Žiri. Odbor odločnih, zavednih in poštenih mož nam je največja garancija, da bo kmetška misel in stranka tudi v našem okraju zavzela ono mesto in veljavo, ki kmetškemu ljudstvu pripada po važnosti in številu.

Golo pri Igu. Pri nas se je zgodilo to-le: Prišel je fantek v župnišče prosit g. župnika, naj pride previdet neko na smrt bolno žensko. G. župnik je fantička najprej

vprašal, če je prinesel s seboj »kovača«. Fantek je rekel, da ne. Nato je tudi g. župnik rekel, da ne gre. Končno je vseeno prišel, a pri odhodu je zopet zahteval »kovača«. Kaj pravite: koliko bi bil Kristus zahteval?

Štajersko.

Iz revnih Haloz.

V.

V »Slov. Gospodarju« priporoča neznan dopisnik zoper grozdnega molja obrambna sredstva »Arsolo« in »Moleks«, Sploh v zadnjem času kar mrgoli na trgu raznih preparatov, kateri še niso dovolj preizkušeni glede zanesljivosti in o katerih bodo kmetijski strokovnjaki šele izrekli svojo končno sodbo — predenj je umestno, da jih splošno uporabljamo.

Sploh bi se naj v bodoče brez izjeme vsakdo, ki priporoča drage novotarije nam, težko preizkušenim vinogradnikom, podpisal pod članek. Tako bi odpadel tudi vsaki sum v avtoriteto (strokovni ugled) priporočitelja, ki se zlasti lahko vzbudi, če se ne ve, kdo kaj priporoča.

VI.

»Jutrove« laži lahko najdeš čez par dni pogrete v »Slov. Gospodarju«! Čudno, kaj ne? Kdor ne verjame naj primerna »Slov. Gospodarja« 23. številko od 9. junija s par dni starejšim »Jutrom«. Pokvarjena gospoda, pa naj si bo to liberalna ali klerikalna, je s svojo brezglavo politiko zabredla v tako zagato, da hoče kmeta, delavca in obrtnika krmiti dvakrat z enimi in istimi farbarijami in lažmi.

»Jutro« piše n. pr. kako je Radić preskrbel Hercegovincem (ki res gladujejo!) — 20 vagonov koruze, itd., itd. Čez par dni pa pride »Slov. Gospodar« in zabeli zadevo s svojimi lažnjivimi ocvirki. V svoji brezprimerni gosposki pokvarjenosti in hudobiji pristavlja končno dobesedno: sestradani seljaki zastavljajo za vrečo koruze celo posestvo, samo da si ohranijo bedno življenje. Radićevska človekoljubnost je v resnici samo izkoriščanje...

In tako podlo pisarijo naj verjamejo resni volilci, slov. kmetje, delavci in obrtniki!? Res tisočkrat škoda, ker ne živita več Cankar in Prešern, da bi bičala klerikalno demagogijo, farbarijo in farizejstvo, z eno besedo: celokupno gosposko pokvarjenost nizkotnih pisarjev, ki si drznejo neuki narod tako podlo voditi za nos! Radić koruze ni preskrbel v ta namen, da bi seljaki za vrečo koruze zastavili celo posestvo; nasprotno, nam je znano, da je voditelj hrvatskega naroda in kmečkega pokreta res preskrbel 20 vagonov koruze gladujočim, bednim Hercegovincem, ki se je tudi razdelila pod pogojem, da jo plačajo — šele po treh letih in po dnevni ceni!

Podobnih natolecevanj o Radiću, tov. Puclju, Prepeluhu, o HSS in SKS je v »Slov. Gospodarju« ponovno za cele strani!

Kaj pa ima slovenski kmet od tega? Farbarij in zavijanj smo hvala Bogu že dovolj siti, saj nas je s

tem pokvarjena gospoda dobro krnila vsa bridka leta po prevratu! Povrhu pa vlada v haloških železnicah ista praznina, kakor v onih revnih hercegovinskih seljakov! Podgane ljubijo kanale, kanalje pa pomije. Gladni Haložani jih pa odločno odklanjamo!

Preskrbite nam raje po lepem in krščanskem vzgledu Štefana Radića — 20 vagonov koruze, da vam bodemo mi in naša gladna deca peli hosana in aleluja!

Ker pa tega vsled lastne nespособnosti ne morete, a radi gosposke pokvarjenosti nočete, dobite ob prihodnjih volitvah mesto zaupanja z volilno kroglico od vsakega Haložana — debelo figo!

VII.

»In zemlja ti bo rodila osat...« Hvala Bogu, osata je na slovenski zemlji čimdalje manj, ker ga pridno puli delavna roka slovenske žene in dekleta. Slovenska žitna polja so zato precej očiščena ljujlike, osata in drugega plevela. Tembolj zaraščeno z osatom je pa slovensko politično polje.

Tukaj bo še treba pridno orati, zatirati plevel in širiti »Kmetijski list«, da postane sčasoma tudi slov. politično polje tako čisto, kakor je žitno polje marljivega slovenskega kmeta.

Zakaj spada »Slov. Gospodar« med »drač«? Gotovo zategadelj, ker piše toliko neumnosti. In Slovenci naj ostanemo politični tepci vse svoje žive dni? Samo en primer iz 23. številke: »G. dr. Korošec je bil pri kralju tri ure in na kosilu. Vsi jugoslovanski listi so beležili to kot znamenje novih političnih sprememb.« Haložani pa po osemletnih izkušnjah v SLS močno dvomimo, da bi nam nove politične spremembe tudi kaj — koristile! Ko so zadnji klerikalci tako imenitno zbrneli z vlade, da še vrat niso utegnili zapreti za seboj, je bilo dovolj »nova politična izprememba.« Kaj nam je to koristilo? Ali nam kaj koristi, da imajo klerikalci večino v obeh slovenskih oblastnih skupščinah?

Ne varamo se, ako trdimo, da je imela politika SLS do danes vedno in dosledno še uspeh, ki je enak onemu nekega haloškega kmetiča, povabljenega od prijatelja v »vrh« (zidanico vrhu vinograda)! Prijatelj ga je tri ure gostil z mastno klobaso in rujnim vinom, da se je vrnil kmetič prav židane volje k svojem. Ko ga žena in otroci vprašajo drugi dan, kako je bilo, pravi: »Prav veselo in lušno, samo glavo mi bo razneslo! Hitro mi prinesite škač mrzle vode.«

VIII.

Zanimivi so pogovori kmetov ob nedeljah po prvi službi božji, ko se sestanejo na pomenek. Pretresajo se razna gospodarska vprašanja, ponajveč se pa suče pogovor okoli davčnih vprašanj. Iz njih je v splošnem razvidno, da so prejeli posestniki položnice, ki se glase s 100, 200, 500 in več dinarjev višjimi zneski kakor je to bilo predpisano lansko leto. Že pred enim letom je bilo težko za denar, vendar so plačevali redno svoje davke. Z vsto-

pom SLS v vlado smo pa upali, da ostane vsaj vse pri starem, ako ne bode olajšanja. Toda kakšna katastrofa! Mesto olajšave — občutno zvišanje davkov. Z ozirom na to je njih večina prosila za odlog plačila do jeseni, Ali bode jeseni plačati lažje, ko pridejo zamudne obresti in drugi obrok zraven? Navadno se taki pogovori končajo s pikrimi opazkami, ki se glase v haloškem dialektu: »Ferdamani klerikalci! Vsekakor lepi »uspehi« SLS!

Veseli Štajerci smo čitali, da ste imeli Kranjci pri zadnjih volitvah škrinjice, v katerih je bilo presveto srce Jezusovo! Močno se bojimo, da po zaslugi SLS ne bode več deležni te posebne milosti in da bo pri prihodnjih volitvah iz vsake škrinjice kukal — rogač z vilami!

IX.

Klerikalci bi radi zopet v vlado. Ta je pa lepa! Bogleme, da nimajo slabih načrtov. — Beogradskim mogotcem je SLS podpisala razne amandmane, na podlagi katerih dobe klerikalci dragoceni nagobčnik v obliki »kancelparagrafa«.

SLS je podpisala amandman, s katerim so zastopniki cerkve izbačeni iz krajnih šolskih svetov. SLS je podpisala, da so bili reducirani in na cesto vrženi kmetijski strokovnjaki;

SLS je podpisala redukcije in omejitve na železnicah;

SLS je podpisala razne nove davke in končno

SLS je podpisala slovesno samo 13-milijardni proračun, da bo slovenski kmet »dihal svobodneje«.

In še hočejo v vlado! Ali Beo-

grad ne rabi klerikalcev letos nič več (imenitno ste nam zboljšali položaj!) in veselje preč je, preč!

Podpisali ste. Beograd Vas ne rabi; dokaz: brnili so vas, kakor izžeto limono!

Počakajte torej vsaj do prihodnjega proračuna, da se bomo drugo leto zopet veselili vaših sijajnih političnih zmoglosti in naravnost klasičnih uspehov za slovenski narod!

Na shodih pa le kričite po farižejsko: »Kmetu čast in slava!« Bogu ni bilo treba ustvarjati hinavščine, ker jo je hudič prinesel na ta grešni svet. — In te se klerikalci v obilni meri poslužujejo... Kako dolgo še?

Prst v usta in razmišljajmo!

Opozorilo.

Z raznih strani nam poročajo, kako strastno in grdo napadajo klerikalci na svojih shodih in sestankih naše pristaše, zlasti tov. Puclja. Tako n. pr. ni član ljubljanske oblastne skupščine g. dr. Milavec baje v Škofji Loki nič drugega vedel povedati zbranim poslušalcem, kakor samo celo vrsto psovanja na tov. Puclja.

Mi pa takih grdobij ne bomo mirno požirali, ampak bomo iskali zaščene na pristojnem mestu.

Prosimo torej vse naše somišljenike, naj poskrbe, da bo na vsakem klerikalnem sestanku ali shodu tudi nekaj naših mož, ki si bodo dobro zapomnili razne poklone klerikalcev na naš naslov in jih nam sporočili, da bomo mogli potem ukreniti vse potrebno.

Novice in razno.

Uredba o znižanju davkov. V generalni direkciji davkov bo v kratkem izdelana uredba o znižanju davkov. Uredba bo imela veljavnost zakona ter ostane v veljavi, dokler ne stopi v veljavo novi davčni zakon. Volitve se bližajo!

Občine Motnik, Trojane in Špitalič. Te dni je bil objavljen ministriški odlok, da se občine Trojane, Motnik in Špitalič izločijo iz mariborske oblasti in priključijo srezu Kamnik v ljubljanski oblasti.

Zupanstvo mestne občine Radeče naznanja, da se vrši letos Petrov sejem v Radečah pri Zidanem mostu v pondeljek dne 27. junija t. l.

Nemški kmetijski ataše v naši državi. Nemška vlada je imenovala za atašea pri poslaništvu v Beogradu Henrika Hallemanna, ki bo kot kmetijski ataše obiskoval vse pokrajine naše države, da se informira o naših gospodarskih razmerah.

Trasiranje železnic v Sloveniji. V prometnem ministrstvu je sestavljena posebna komisija strokovnjakov, ki ima nalogo izvesti trasiranje novih železnic v Sloveniji. Komisija bo v prvi vrsti pričela proučevati zvezo Slovenije z morjem in sicer projekte za železniško zvezo Kočevje—Brod—Srbske Moravice in Kočevje—Vrbovsko.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 26. junija, nedelja: Vigilij.
- 27. junija, ponedeljek: Ladislav.
- 28. junija, torek: Leon P.
- 29. junija, sreda: Peter in Pavel.
- 30. junija, četrtek: Pavel m.
- 1. julija, petek: Teobald.
- 2. julija, sobota: Obisk Marije.

SEJMI.

- 26. junija: Mursko Središče.
- 27. junija: Ponikva, Dvor, St. Janž, Struge.
- 28. junija: Radeče.
- 29. junija: Gomilnica.
- 30. junija: Olimje, Rajhenburg, Sp. Polskava, Zreče, Čakovec, Mozelj, Zagorje, Mirna peč, Mala gora, Sv. Mohor, Rakek.
- 1. julija: Podčetrtek, Žiri.
- 2. julija: Nova Štifta, Petrovče, Tinsko, Vildon, St. Gothard, Srednja vas, Kočevska reka.

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56-70
za 1 liro	Din 3-15
za 1 avstr. šiling	Din 8—
za 1 češko krono	Din 1-68
za 1 franc. frank	Din 2-22
za 1 zlato marko	Din 13-50
za 1 švic. frank	Din 10-93

Zgradba nove železniške delavnice. Prometno ministrstvo je votiralo kredit 4.060.000 dinarjev za zgradbo nove velike delavnice za popraviljanje vagonov v Kraljevu. Načrti so že izdelani, tudi licitacija gradbenih del je že razpisana.

Za povzdigo ribogojstva v Sloveniji. Ministrstvo za šume in rudnike je dovolilo podporo 50.000 Din za povzdigo ribogojstva v Sloveniji. Ta znesek se uporabi predvsem za ribogojni zavod v Bohinjski Bistrici. Ribogojni zavod se napravi v takozvani Cojzovi dvorani, kamor bo vodil poseben jez.

Odkritje spomenika padlim vojakom pri Sv. Petru v Ljubljani. V nedeljo 19. t. m. so z veliko slovesnostjo in svečanostjo odkrili krasen spomenik padlim vojakom v svetovni vojni iz Št. Peterske fare.

Vpisovanje v I. razred srednjih šol se vrši šele 1. septembra; sprejemni izpiti se več ne polagajo.

Avtomobilska nesreča pred sodiščem. Svoj čas smo poročali, da se je šofer tvrdke Glanzman iz Zagreba zaletel s svojim avtom na vožnji iz Ljubljane proti Tržiču v voz kmeta Fr. Hafnerja iz Žabnice, ki je peljal iz bolnice svojo dekle ter pri tem močno poškodoval Hafnerja in bolno dekle, kakor tudi voz. Te dni se je cela zadeva obravnavala pri sodišču v Ljubljani. Šofer je dobil 14 dni zapore, a z Hafnerjem in dekle se je poravnal in plačal precejšnjo odškodnino.

Dijak utonil v Savi. Pri Tomačevem se je kopal preteklo soboto v Savi dijak 3. letnika učiteljskega Vladimira Tomca. Toda Sava je zahtevala ravno od njega prvo svojo letošnjo žrtev iz Ljubljane. Ko se je potapljal v valovih, so mu priskočili na pomoč drugi kopalci, a brez uspeha. Truplo nesrečne žrtve še niso našli.

Utonil je pri kopanju v Dravi v Mariboru 11-letni učenec Fran Lorber.

Nesreča. V kresniških Poljanah pri Litiji je padla hčerka železniškega delavca Mikuša v jamo za apno in se utopila.

Požar v Šiški. V ponedeljek ponoči je izbruhnil požar v podstrešju trgovine Remc v Sp. Šiški. Ogenj na sosednjih hišah so preprečile požarne brambice, ki so z veliko požrtvovalnostjo stopile takoj v akcijo.

Težka nereča se je pripetila rudarju Drolcu iz Hude jame pri Laškem. Cela plast kamenja se je vsula na njega ter mu je zlomila obe nogi, roko in poškodovala glavo.

Mala Nedelja. Opozarja se vse na velezanimiv kinofilm »V afriških džunglah in pustinjah«, ki se predvaja v nedeljo 26. junija v društvenem domu. Predstave ob 3. uri in ob pol 8. uri zvečer. Ne zamudite si vsi ogledati!

Samomor na železniški progi pri Logatcu. V nedeljo 19. t. m. se je vrgel pod brzovlak v bližini Logatca sin železniškega čuvaja iz Planine Isleniča, ki je služil za hlapca pri nekem posestniku v Logatcu. Lokomotiva ga je popolnoma razmesarila. Brzovlak je takoj ustavil, toda nesreče ni mogel preprečiti.



Schichtovo

terpentinovo
milo



svojimi 7 odlikami

Četrta odlika:

Slike iz pravljic za izrezati.

Zavitek tega mila sestoji iz lepih slik za otroke, katere se izrežejo in sestavljajo. Ko perete, se otroci zabavajo.

1. Terpentin v milu.
2. Velik in priročen kos.
3. Prijeten duh.
4. Slike iz pravljic za izrezati.
5. Milo je v zavitku.
6. Svetla barva.
7. Razkuženje perila.

— Izseljavanje v Kanado do nadaljnega ukinjeno. Izseljenski komisariat v Zagrebu sporoča, da je kanadska vlada ustavila za daljšo dobo doseljavanje v Kanado. Parobrodsko društva so dobila nalog, da vrnejo posameznikom že vplačana naplačila.

Stanovanja za rudarske delavce. Direkcija državnih rudnikov je votirala 45 milijonov dinarjev za gradnjo delavskih stanovanj pri državnih rudnikih. Stanovajska hiša za rudniške delavce se zgradi tudi pri državnem rudniku v Velenju.

Podpore slovenskim občinam za zgradbo šol. Na osnovi čl. 15. zakona o narodnih šolah in sklepa ministrskega sveta br. 5200 z dne 12. maja 1927 je odločil finančni minister, da se iz postavke 300, državnega proračuna za leto 1927-1928 nakloni šolskim občinam v svrhu graditve šolskih poslopij naslednja podpora: V ljubljanski oblasti prejmejo: Rakovica v črnomeljškem srezu 10.000 Din, Dvorska vas v kočevskem srezu 30.000 Din, Gaberk v kranjskem srezu 30.000 Din, Žažar v ljubljanskem srezu 20.000, Log v ljubljanski okolici 10.000 Din, Gornje Jezero v ljubljanskem srezu 20.000 dinarjev, Žiberše v log. srezu 10 tisoč dinarjev, Javorški Rovt v radovljiskem srezu 20.000 in Dolnja vas pri Laverci 10.000 Din. Skupno torej prejmejo občine ljubljanske oblasti 190.000 Din. — V mariborski oblasti pa prejmejo podporo naslednje občine: Lepa njiva v gornjegrajskem srezu 10.000 Din, Gornja Lendava in Serdica v mursko-soboškem srezu 20.000 Din, Pečice v šmarskem srezu 20.000 dinarjev in Sv. Urban v ptujškem srezu 10.000 Din. Nadalje Svetina in Sv. Kunigunda v celjskem srezu po 10.000 ter Stranice v konjiškem srezu 10.000 dinarjev. Skupno 110 tisoč dinarjev.

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri I. G. N. ŽARGI, Ljubljana.

Jubileja tov. Dako Makarja iz Metlike. Ne gre kar s par vrsticami odpraviti zaslužnega delavca in narodnega borca, kakor je to naš vrli belokranjski rojak Dako Makar. Zadnjič smo omenili le na kratko v našem listu njegovo srebrno poroko. Zelo znana ličnost je naš Dako. Prideš v Ljubljano z njim in od povsod čuješ: »Dober dan, gospod Makar!«, prideš v Karlovac, ga pozdravljajo: »Zdravo, gazda Dako!« Mož dela je in čistih rok, zato vživa splošno spoštovanje. Pred kratkim je praznoval še ves zdrav in čil s svojo zvesto družico Agato, rojeno Češnovarjevo iz Ljubljane, srebrno poroko. Skoraj istočasno pa je slavil še drugi jubilej — dvajsetletnico Sokola v Metliki, ki mu predseduje že 20 let. To je lepa doba, zlasti za predvojne čase, ko ni bilo lahko biti starosta Sokola. Kot mlad starosta je sam telovadil, navduševal, žrtvoval in ob dvajsetletnici lahko s ponosom gleda na svoje delo. Društvo ga je izvolilo ob priliki jubileja za častnega člana in mu izročilo v spomin krasno diplomu. Ta dogodek je »Jutro« v svojem poročilu o slavnosti dvajsetletnice metliškega Sokola menda namenoma izpustilo, ker je dopisnik poročal tudi o tem. Naj bo našemu Daku v ponos, če se morajo ljudje, za katerih ideje se je ravno on toliko boril, posluževati takih sredstev, da bi zamolčali resnico in bi mu radi odrekli za sluge, ki jih ima.

Angleško delavsko zadrugarstvo in delavska stranka so se popolnoma zložile, kar je za delavsko stranko neprecenljiva pridobitev. Angleških delavskih zadrug je okrog 4 tisoč, a vse skupaj štejejo preko milijon članov.

Chamberlin in Levin na Dunaju. Znani in slavni ameriški letalec, ki je kot drugi preletel iz Amerike v Evropo. Chamberlin je s svojim spremljevalcem Levinom na aeroplanu »Columbia« iz Berlina priletel v nedeljo 19. t. m. na Dunaj, kjer so ga sprejeli z največjimi svečanostmi. Z Dunaja odletita prihodnje dni v Budimpešto in Prago, nakar se vrneto v Ameriko.

Nenavaden samomor žene. V Sobotici se je žena nekega veleposestnika polila s petrolejem ter potem zažgala obleko. Silnim opeklina je kmalu podlegla, ko so jo pripeljali v bolnico.

Vojaške žrtve Avstro-Ogrske v svetovni vojni. Notranje ministrstvo v Budimpešti je izdalo statističen pregled vojaških žrtev avstro-ogrške monarhije v svetovni vojni. Pod orožjem je imela Avstro-Ogrska država 8.322.000 ljudi. Avstrija je izgubila 495.000 mrtvih. Madžarska pa 381.000. Mrtvih, ranjenih, pogrešanih in vjetih so našli v vseh avstrijskih deželah 2.777.000 vojakov, v deželah pod-madžarsko vlado pa 2.139.000.

Petdeset knjig vsaki teden. V Zedinjenih državah izide povprečno petdeset knjig vsaki teden. Večina knjig je povestne vsebine. Nekatere dosežejo do milijon in tudi več izvodov, nekatere le od pet do 25 tisoč, večinoma pa okrog par sto tisoč.

Slovinci se v Ameriki čimdalje bolj udeležujejo in uveljavljajo v javnem življenju. Leta 1925 je bil v Clevelandu izvoljen prvi Slovenec v mestno zbornico, ki šteje 25 članov. V Clevelandu je, kakor znano, največ skupno naseljenih naših rojakov. Za letošnje leto kandidirajo v mestno zbornico zobozdravnika dr. Jamesa Mallyja, poleg odvetnika dr. Miheliča, ki je bil že pred dvema letoma izvoljen.

Solčni mrk. 29. junija t. l. nastane popolni solčni mrk, ki pa bo pri nas le deloma viden. Popoln solčni mrk bodo pa videli v severni Angliji in Škandinaviji, ako ne bo oblačno.

15.000.000 Fordovih avtov. V tovarnah Henryja Forda je bilo izdelanih dosedaj nad petnajst milijonov avtomobilov. Nihče ni toliko pripomogel, da so ameriške ulice in ceste danes prenapolnjene avtomobilov, kakor Henry Ford s svojim cenanim avtom. Sedaj, ko mu konkurenca dela precej veliko zarezov v njegove obrate, je sklenil spremeniti model svojega avta, da bo ličnejši in lažje ključoval konkurentom.

Bogastvo Kanade. Kanadska vlada je priobčila statistične podatke o bogastvu Kanade. Iz teh podatkov je razvidno, da je ta dežela danes 14-krat premožnejša kakor je bila pred 60. leti. Celokupno narodno bogastvo Kanade je cenjeno na 22.195.302.448 funtov šterlingov (preko 6 bilijonov dinarjev), to se pravi, da pride na enega prebivalca povprečno 2525 funtov ali 700 tisoč Din. Najpremožnejši so prebivalci Yukona. Čeprav je celokupno premoženje te province cenjeno komaj na 16 milijonov 869.762 funtov, pride na posameznika povprečno 4000 funtov, to da v naši valuti nad 1 milijon dinarjev. Seveda v resnici nima vsak posameznik toliko, ampak ima nekaj kapitalistov ogromna premoženja, a velika večina se bori za vsakdanji kruh kakor povsod.

Vrednost Edisonovih možganov. Ameriški pisatelj George S. Bryan je izračunal v svoji knjigi »Edison in njegova dela«, koliko znaša trgovska vrednost Edisonovih možganov. Na podlagi investiranega kapitala, ki je angažiran za izkoriščanje posameznih Edisonovih izumov, je dobil te le številke: Kinematografija 1250 milijonov dolarjev, električna razsvetljava 5 milijard, fonograf 105 milijonov, dinami in motgorji 100 milijonov, brezžična telegrafija 15 milijonov, skupno nad 15 milijard dolarjev ali 850 milijard dinarjev.

397.566 avtov izdelanih v enem mesecu. Meseca aprila letošnjega leta je bilo v ameriških avtomobilskih tovarnah izdelanih 397.566 avtomobilov.

Samega sebe križal. V berlinskem predkraju Karlshorstu se je pripetil čuden samomor iz verske blaznosti. 28-letnega učitelja Walterja Rissmanna so našli v stanovanju njegovih starišev obešenega na križ, mrtvega. Sodna komisija je ugotovila, da je izvršil Rissmann dejanje v trenutku verske blaznosti sam, s tem da se je privezal v legi križanega Kristusa na križ ter se pri tem zadušil.

Aeroplan v službi ribolova. Trgovsko brodovje ruskih sovjetov je slenilo z aviatično družbo »Dobrolet« pogodbo, ki obvezuje družbo, da bo v času lova na tjujnje v Belem morju dala na razpolago določeno število izvidnih aeroplanov. Uporaba aeroplanov nadomestuje ladje, s katerimi so morali doslej iskati tjujnje po cele dneve. Eno samo letalo je omogočilo nedavno v 14 dneh plen 50.000 tjujnov.

Koliko porabijo zobozdravniki zlata? Vsako leto porabijo zobozdravniki na celem svetu okrog tisoč kilogramov zlata za umetno zobovje, plombe itd.

Atentator Lucetti, ki je vrgel bombo na Mussolinijev avto, je bil te dni obsojen na 30 let ječe.

Kaznjenci pobegnili. V noči od 3. na 4. junij so pobegnili iz kaznilnice v Lepoglavi kar štirje ubijalci, ki so bili obsojeni vsak na 15 in 14 let težke ječe.

Atentator Koverda, ki je ustrelil sovjetskega poslanika v Varšavi, je bil obsojen na dosmrtno ječo, obenem pa predlagan v pomilostitev na 15-letno ječo.

Tovarna aeroplanov v Bolgariji. Bolgarski ministrski svet je potrdil dogovor med bolgarskim prometnim ministrstvom in češko družbo Aero-Praga o zgradbi in obratovanju tovarne aeroplanov v Kazanliku. Vlada se zaveže, da bo oddala polovico državnih naročil novi tovarni, družba se pa zaveže, da bo zgradila prav moderno tovarno, ki bo mogla napraviti na leto najmanj 100 aeroplanov.

Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »PEKATETE«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge!

Našim organizacijam.

Vsem odboru krajevnih organizacij. Ponovno opozarjamo krajevne odbore: Prepišite volilne imenike in jih pregledajte. Izvršite takoj vse reklamacije. Vsak naš pristaš, mora biti vpisan v volilni imenik, sicer ne more voliti. Nasprotnike, ki nimajo volilne pravice, izreklamirajte.

Zahvala našim krajevnim organizacijam. Še nikdar niso naše krajevne organizacije šle s tako požrtvovalnim delom, s tako vnemo in s toliko zavestjo in zrelostjo v borbo za naše kmetijske občine, kakor letos. Kmetijska zavest se močno dviga po naši deželi in železna disciplina kmetijskih vrst podira pred seboj vse škodljive in zlobne nasprotnike kmetijskega naroda. Že prve bitke so nam prinesle krasne rezultate. Ponosno so vstale Moravče, njim se je priključila Drtija in razvil je zeleno zastavo tudi Kamnik. Kmetijska misel podira v prah škodljivi klerikalizem, vse drugo izginja v nič. Živele naše krajevne organizacije, živeli naši kmetijski borci!

MLADINSKI VESTNIK.

Občni zbor Zveze društev kmetijskih fantov in deklet se vrši v nedeljo, dne 26. junija 1926 ob 10. uri dopoldne v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Udeležite se ga polnoštevilno! Udeleženci imajo priliko, da se popoldne udeležijo tudi letalskega mitinga na ljubljanskem polju in zadobijo vsaj nekoliko vpogleda v današnje stanje zrakoplovne tehnike.

NOVOST! Schichtovo terpentinovno milo ni le najboljše, temveč ga tudi dobite v zavrtkih, okrašenih s pestrimi slikami iz pravljic.

Kmetijska tiskovna zadruga

Kmetijska Matica. Rok za nabiranje naročnikov se bliža koncu. Zato prosimo vse poverjenike, naj pospešijo nabiranje naročnikov. Širimo strokovno čtivo med naše kmetijsko ljudstvo, kajti le z izobrazbo se bomo dovoljno oborožili, da si priborimo zmago. Na delo! — Kjer še ni našega poverjenika, tam naj kdo prevzame poverjeništvu in nam sporoči naslov, da mu pošljemo nabiralno polo in navodila.

Kmetijska tiskovna zadruga

vljudno poziva vse one, ki so naročili pri njej knjige, a jih še niso poravnali, da to čimpreje store. Zavedajte se, da je treba vsak račun plačati.

Naročajte mesečnik »Grude«, edini list za naše kmetijsko ljudstvo. Prinaša poleg leposlovja, povesti in pesmi, gospodarske, gospodinjske

in druge poučne članke. Naroča se z dopisnico pri upravi »Grude« v Ljubljani, Škofja ul. 8.

Kdor rabi katerokoli knjigo v svojem gospodarstvu, naj se obrne na Kmetijsko tiskovno zadrugo v Ljubljani, ki mu bo točno postregla. Poslužujmo se svojih združnih podjetij!

Narodni gospodar.

Nadaljnji poizkusi s konserviranjem (okisanjem) krme.

Udeležil sem se lansko leto tečaja za novodobne izboljšave kmetijstva v Admontu na Zg. Štajerskem ter sem pri tej priliki s posebnim zanimanjem zasledoval prve poizkuse avstrijskega kmetijsko preizkusnega zavoda z ansiliranjem zelene krme v betonskem in v železnem silu. Z ozirom na moje poizvedbe, kako je to ansiliranje uspelo, sem prejel pravkar od dr. ing. Kurt Liebscherja, direktorja kmet. kemične preizkusne postaje na Dunaju naslednje poročilo:

»Naši poizkusi z okisanjem zelene krme so vsi prav dobro uspeli. Ugodne uspehe beležimo pri konserviranju zelene detelje, ajde, krmske mešanice in posebno pri sveži travi. Trava je izredno prikladna za ansiliranje.

Novi poizkusi se bodo letos napravili z dodatkom mlečnokislinskih glav, da se že v naprej zagotovi čisto mlečno kislinsko kipeenje.

Leseni silo se v splošnem ne obnesejo pri nas razun pri okisanju koroze, ker jih je jako težko napraviti popolnoma nepropustne za zrak in vodo. Dober in priporočljiv je betonski Ila-silo, kojega stiskalnica je prikladna tudi za lesene naprave.

Zanimalo Vas bo mogoče, da smo letošnjo zimo pitali z okisano krmo 6 volov z jako dobrim uspehom. Dnevni prirastek na živi teži je znašal pri vsaki živali nad 90 dkg.

K temu poročilu še pripominjam: Iz izvajanj dr. ing. Liebscherja sledi, da je ansiliranje v betonskih in železnih stolpih pri pravilnem polnjenju in stiskanju krme povsem sigurno, dočim so bila dosedanja lesena sila vsled nepopolne konstrukcije nezanesljiva. Radi tega posebno povdarjam, da je leseni silo, ki ga je konstruiral g. Korošec in sem ga opisal v »Kmetovalcu« teoretično dober in sicer boljši, kakor že preizkušeni — Koflerjev sistem, vendar pa Korošev silo še ni preizkušen v praksi. ter bo letos napravil ev. ansiliranje v njem vsakdo še na svoj riziško. Kdo se hoče temeljiteje poučiti o okisanju zelene krme, naj preštudira tozadevne številke letošnjega in lanskega »Kmetovalca«.

F. Wernig, Laško.

Loče — Čadram. Sadjarska in vrtnarska podružnica za konjiški srez priredi v nedeljo, dne 26. ju-

nija t. l. ob pol 10. uri predpoldne v Ločah (šola) in ob 3. uri popoldne istega dne v Čadramu (šola) predavanje o pomenu sadja, o organizaciji sadjarjev in o pomenu in napravi sadjevca. Predavatelj je znani sadjarski strokovnjak g. Miloš Levstik iz Celja, vsled česar pričakuje podružnica najštevilnejše udeležbe.

Kmetijski tečaji za učiteljstvo. Dne 10. t. m. je bil v ministrstvu za kmetijstvo podpisan odlok za prireditev šesttedenskih tečajev v svrhu usposabljanja podeželskega učiteljstva za učitelje na kmetijskih nadaljevalnih šolah, ki se imajo osnovati v bližnji bodočnosti. Tečaji bodo od 10. julija do 20. avgusta na raznih kmetijskih šolah v državi; v mariborski oblasti pri Sv. Jurju pri Celju za 25 učiteljev iz te oblasti in na Grmu pri Novem mestu za 15 učiteljev iz ljubljanske oblasti. Predavalo se bo: vinarstvo, sadjarstvo, kletarstvo, vrtnarstvo, živinoreja, poljedelstvo, združništvo, mlekarstvo, perutinarstvo, sviloreja, čebeloreja, živnozdravstvo ter predelava in konserviranje sadja in zelenjave. Vsak dan popoldne od 3. do 6. ure je pa obligatna praksa, katere ne sme biti nihče oproščen. Poleg tega se bo vršil tudi pouk v narodnem gospodarstvu in knjigovodstvu. Tečaje bodo vodili direktorji odnosno upravitelji dotičnih šol, predavali bodo pa strokovni učitelji. Učitelji imajo zagotovljeno brezplačno stanovanje s posteljo in olajšave pri skupni prehrani s primerno ceno. Stroške učiteljev prevzame državna uprava. Kandidati se morajo prijaviti potom šolskih vodstev direktno upravam dotičnih kmetijskih šol najkasneje do 1. julja.

Licencovanje merjasev v mariborski oblasti. Tekom meseca marca se je vršilo licencovanje mrjasev v Prekmurju. Prignalo se je 185 mrjasev. Komisije so spoznale sposobnim za plemenjenje 160, ostalih 25 je nesposobnih. Lastnike najboljših mrjasev je veliki župan nagradil s častnimi priznanicami in državnimi denarnimi nagradami. Veliko ministrsko diploma dobe: Stefan Ratnik, Krog - Samuel Polak, Murska Sobota, vsi iz sreza Mur. Sobota, nadalje Uprava veleposestva Beltinci iz sreza Dolnja Lendava. Pohvalnice velikega župana dobe: Franc Nemeš, Tešanovec, Ivan Kološa; Vaneča Stefan Miholič, Martjanci in Pitz Jakob, Topolovci, vsi iz sreza Murska Sobota, in Ivan Matjašec, Dolina, srez Dolnja Lendava.

Gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu prične novo šolsko leto 5. septembra t. l. in traja do

1. aprila 1928. V njo se sprejmejo notranje in vnanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti najpozneje do 15. avgusta t. l. pri vodstvu gospodinjske šole v Šmihelu, pošta Novo mesto, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila glede preskrbnine itd. Prošnji, ki je kolka prosta, je priložiti krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Mariborski trg dne 11. junija t. l. Slaninarji so prodajali meso in slanino po 9 do 22 Din kg na drobno, po 15 do 17 Din pa na debelo. Domači mesarji pa so ostali pri svojih dosedanjih cenah. — Perutnine in druge domače živali. Cene so bile piščancem in kokošim 12.50 do 50, racam in gosem pa 50 do 100 Din komad, domačim zajcem 12.50 do 35, kozličem 50 do 75 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompir se je prodajal po 9 do 11 Din mernik, ozir. 1.50 do 2 Din kg, letošnji pa po 6 do 7 Din kg, solata 7 do 10 Din kg, oziroma 1 do 2 Din kupček in glavna solata 1 do 2 dinarja komad. Kislo zelje 3 do 4, kislja repa 2, čebula 5 do 7, česen 10 do 15, maslo surovo 40 do 45, kuhano 45 do 48, čajno maslo 50 do 60, med 30 do 40 Din kg. Ohrovt 1.50 do 2, karfiol 5 do 15 Din komad; mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 14 Din, oljčno olje 28 do 38, bučno olje 16 do 20 Din liter. Sadje: jabolka 5 do 12, pozneje 32, grah v stročju 8 do 10 Din kg. Suhe slive 10 do 12, črešnje so se znatno ceneje prodajale, in sicer po 5 do 14 Din kg, jagode 15 do 18 dinarjev liter, pomaranče 1 do 4, limone 0.75 do 1 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 8. junija je bilo 9 voz sena, 1 voz otave in 6 voz slame, v soboto 11. junija pa 14 voz sena, 5 voz otave in 7 voz slame na trgu. Cene so bile senu 50 do 80, otavi 60 do 65, slami 25 do 35 Din za 100; slami tudi 1.25 do 1.75 Din za otep.

Naše gorice.

(Glasilo Vinarskega društva v Mariboru.)

Izšla je druga številka tega lepega mesečnika, ki ima sledečo vsebino: Alfonz Mencinger, Boh. Bistrica: Vloga gostilničarstva v našem narodnem gospodarstvu. Inž. Josip Teržan, Beograd: Naše hmeljarstvo s posebnim ozirom na izbor hmelja. — Andrej Zmavc, Maribor: Oidij (Oidium Tuckeri). — Inž. Jos. Zidanšek, Maribor: Kmetijsko-nadaljevalni tečaj v Mariborski oblasti. — Josip Zabajnik, Maribor: Naš izvoz vina v inozemstvo. — Jos. Klemenčič, Pobrežje: Vinograd in breskev. — Inž. C. Jeglič, Grm: Oneida in novejšje krompirjeve vrste. — Tem glavnim razpravam sledijo društvene vesti, tržna poročila in drobiž, v katerem se omenja častno priznanje od strani kmetijskega ministrstva, ki se je tudi naročilo na »Naše gorice«, odziv iz gostilničarskih krogov po uvodniku »Gostilničarja« od 20. aprila iz peresa L. Bučarja, pozdrav iz Novega Sada po »Ljopprivrednem Glasniku«, dalje je omenjena vredna strokovna notica g. vinarskega ravnatelja v p. Puklavca, poročilo o redni letni skupščini Sadjarskega in vrtnarskega društva, razna strokovna poročila o vinski in sadni letini obih slovenskih oblasti, poročila o hmeljskih nasadih in še nekaj koristnih in aktualnih strokovnih notic uredništva. — Jos. Zabajnik, Maribor nadaljuje v prvi številki započeti članek o Zakonu o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva, ki zanima vse one vinarske kroge, katerim je treba mi-

sliti na obnovitev že čez 40 let starih nasadov. — 2. številka »Naših goric« zaključuje z beležkami o kmetijskem šolstvu, književnosti, meteoroloških opazovanjih in uredniškem poročilu. — Vinogradnikom in drugim kmetovalcem, kakor tudi kletarjem, posestnikom vinotočev in osobito gostilničarjem priporočamo mesečnik »Naše gorice« najtopleje in jih vabimo v krog borcev za rešitev našega domačega vinogradništva.

Planinsko kmetijstvo, pašništvo in planšarstvo.

(Referat okr. kmet. ref. J. Sušiča na planinskem zboru v Kamniku.)

Planinska kmetija, t. j. kmetija v goratih krajih se v marsičem razlikuje od izrazito nižinskih kmetij. Za planinsko kmetijo je značilen in merodajen reden pašniški obrat, ki se prične praviloma že v dolini in nadaljuje na nižjih, ali pa kar naravnost na visokih planinskih pašah. Navadno je pašni obrat združen z izdelavo sira. Združitev planinskega pašništva s predelavo mleka v sir ali tudi maslo imenujemo »planšarstvo«. Značilno je tedaj za gorsko kmetijo takorekoč dvojno življenje, dvojno obratovanje: obratovanje v dolini, ki je tesno spojeno z obratovanjem na planini. Poleg tega ima večina planinskih kmetij v Sloveniji v dolini tudi svoje poljedelstvo, ki je zopet v marsičem tesno spojeno s planinskim obratom. Pri izraziti planinski kmetiji dolinski obrat ne more izhajati brez planine in obratno. Cimbolj si držita oba notranja obrata ravnovesje, tem trdnije stoji gorska kmetija, tembolj ji je zasiguran obstoj. To ravnovesje se tiče predvsem krme! Planinska kmetija tvori šele spojena s pašništvom in planšarstvom pravo celoto. Pri nižinski kmetiji pa pašništvo žal navadno odpade.

Glavna veja planinske kmetije je živinoreja in sicer govedoreja. Če hočemo govoriti o ciljnih bodočnosti našega planinskega gospodarstva, nam mora biti pred očmi zlasti smer kupčije z dobro plemensko živino, za katero najdemo povsod odjemalcev, ako bomo kaj prida nudili. Kupci se že danes ponovno sami zglajajo, a mi jim nimamo kaj nuditi. Nadalje je mlekarstvo (maslarstvo, sirarstvo) smer, ki jo moramo ubirati, da postavimo planinsko gospodarstvo na zdrav kupčijski temelj. Poudarjam pa, da zavisi uspeh teh smeri, kupčija s plemensko živino in mlekarstvo, tedaj pravi gospodarski uspeh govedoreje v prvi vrsti od dobrega travništva, dobrih oskrbovanih pašnikov v dolini in v višavah planin. Še bolj kot pri navadni nižinski kmetiji se pri planinski kmetiji uveljavlja tesna spojenost in odvisnost posameznih činiteljev kmetijskega obrata. Veriga teh činiteljev ne sme biti pretrgana oziroma razhljana, ker v tem slučaju hira in propada celotno gospodarstvo dotičnega kmeta. Sklenjeno verigo pa tvorijo: Travnik — pašnik — planina — živina — mlečni izdelki — gnoj — njive (t. j. poljedelstvo) s krmnimi rastlinami. Če je v tem kolobaru le en člen oslavljen, trpi in hira drugi ali več členov, vse gospodarstvo se maje in rahlja, kmet se počuti negotovega, kakor pravimo, on težko izhaja, ali celo propada.

Ce analiziramo, t. j. podrobno proučimo najpoglavnejše izmed posameznih členov omenjenega kolobarja planinskega gospodarstva, najdemo dolgo vrsto malih in večjih nedostatkov, napak in okolnosti, ki so poglaviti notranji izviri nekdanje in obstoječe krize v planinskem gospodarstvu.

Travniki so mati, so temelj kmetijstva. Oni so prvi predpogoj za vse druge veje planinske kmetije. A naše travništvo je naravnost v obupnem stanju. Kajti pri nas vidimo z majhnimi izjemami povsod le skrajno mahovite plevelnice namesto pravih travnikov. Mirno trdim, da je 80% travnikov tako mahovitih in zapleveljenih, da znaša izguba vsled manjšega in slabjšega pridelka mrve naravnost strahovito gospodarsko škodo, katere se kmet komaj zaveda. Vzrok temu dejstvu je iskati v popolnoma nezadostni oskrbi, nezadostnem obdelovanju in gnojenju travnikov. Le natanko pogledjmo ravno v tem času naše travnike in pašnike! Izgleda, kakor da bi kmet sploh ne vedel, kaj ima rasti na travnikih in kakor da bi plevelov in zajedalcev sploh ne ločil od dobrih

Pozor! Pozor! Velika prodaja sandal

iz najboljšega zgornega usnja (rujavega blanka) in la podplatov (croupon) od štev. 20 do 46. — Izven tega še la čevlje iz dobrega domačega usnja.

Ne zamudite, dokler zaloga traja.

Detajlna prodaja tovarne
CARL POLLAK d. d., Ljubljana
Dunajska cesta štev. 23 na dvorišču.

trav. Kmetje niso niti najmanj poučeni o načinu zatiranja, ker imajo o travništvu čisto napačne nazore.

Pribijam nadalje, da najmanj 60% planinskih kmetov komposta še pozna ne. To vem iz izkušnje, drugače ne bi mnogi kmetje dragocenih odpadkov sežigali ali celo metali v potoke. Da kmetje premalo ali nič ne gnojijo travnike, izvira iz mnogih vzrokov. Glavni vzrok je, ker večina kmetij še vedno nima modernih gnojilšč in gnojničnih jam. Neobhodno nam je potreben poseben zakon o gnojilščih, kakor ga je v zadnjem času izdelala Italija! Ta italijanski zakon predpisuje, da mora zgraditi vsak posestnik pri hlevu gnojilšče in gnojnično jamo in sicer v roku od 1 in pol leta od dne razglašanja tega zakona. Kdor tega ne stori v predpisanem času, plača globo 300—1000 lir in zgubi pravico do vseh davčnih olajšav do dne, dokler ne ustreže zakonu. Zakon predpisuje tudi, kako morata biti gnojilšče in jama zgrajena in v kakem obsegu z ozirom na število živine. Nadalje predpisuje zakon tudi vzdrževanje gnojilšča in jame v dobrem stanju ter kaznuje vsako zanemarjenje vzdrževanja za prvi prestopok z globo od 300 lir za vsako glavo živine. Pri drugem prestopku se kaznuje posestnika z dvakratno globo. Uradni nadzorovatelj, ki prijavi kršilce zakona, dobi polovico globe kot nagrado. Ta zakon je sicer nekako nečuden in strog, ampak velevažen za napredek kmetijskega gospodarstva. Izvedba zakona se strogo nadzoruje, zato tudi uspeh ne bo izostal. Da nujno potrebujemo tudi pri nas podoban zakon, ne more nikdo oporekati. Zelo važen bi bil tak zakon tudi z ozirom na mlekarstvo oz. sirarstvo, ne glede na zdravstvo.

O podsetvi travnikov naš kmet ne sliši rad; rajši kosi prepozno, da se pleveli razsemijo in da ima sicer malo več, ali zelo slabo, olesenelo, nemlečno krmo! Pomlajenja travnikov se loteva redkokdo. Dobre brane malokdo uporablja, travniški valjar za obdelavo travnikov je skoro docela neznan orodje.

Kaj je tedaj neobhodno in nujnejše potrebno? Predvsem je potrebna preuredba gnojilšč in gnojničnih jam, sistematično gnojenje, oskrba in obdelovanje travnikov, sistematično uničevanje travniških in pašniških plevelov, podsetve travnih semen, pomlajenje prehudo zapleveljenih in opešanih travnikov, neprepozna košnja, uporaba umetnih gnojil na travnikih, gnojilni poizkusi, s katerimi se dožene, s katerimi umetnognojili se od slučaja do slučaja najbolj oziroma edino izplača gnojenje travnikov. Povečati treba pridelovanje njivske krme, upeljati takozvane deteljine namesto čistih deteljšč, poizkušati z lucerno in grašico in iste gnojiti s primernimi umetnimi gnojili. Nadalje je želeti, da vsaj večji posestniki upeljejo kisanje zelenih krmil ali takozvano ensilazo, ki nudi velike koristi in se v to investirani denar prav kmalu izplača. Opisani ukrepi so neizbegljivi, če hočemo za-

jeziti propadanje živinoreje in s tem celotnega planinskega kmetijstva.

Ampak vse to je žal le pobožna želja, ker kmetje sami od sebe po večini tega ne bodo delali. Za to treba poduka in sicer sistematičnega, ponavljajočega se tečajnega pouka. Merodajni činitelji, kmetijsko ministrstvo in oblastna skupščina bi morali gmetno omogočiti ta pouk. Trenotno je to danes neizvedljivo. Ena ali dveurna predavanja zaležejo zelo malo, za to so potrebni tečaji. A tudi tu odloča denarna stran. Vse to velja za celo vrsto drugih vej kmetijstva. Šele potem bo polagoma popokal led in bo kmet res pričel racionalnejše gospodariti s travniki.

Glede pašnikov in sicer nižinskih in planinskih, velja skoraj vse, ali v enakem smislu, kar je bilo povedano o travnikih. Pašniki so v najtesnejši zvezi z drugimi členi planinskega gospodarstva. Če so travniki planinske kmetije še tako rodovitni in dobro oskrbovani, a so pašniki zanemarjeni, zapleveljeni in izčrpani, nastane za planinsko kmetijo pogubna vrzel, kmetija prične pešati. Ravnotako je, če pašništvo izboljšamo, a je travništvo prav slabo. Zadnji zglede vidimo marsikje. Vse melioracije planinskih pašnikov ne morejo celoti planinske kmetije polno zaleči, če so travniki zanemarjeni ozir. izčrpani. Da vidno peša pri nas danes najmanj 60% travnikov, je suho dejstvo! Tedaj nižinske in planinske pašnike treba stalno oskrbovati in storiti vse, da se jih vsaj od časa do časa tudi gnoji. Predvsem treba zatirati grmovja, pašniške plevelce in zbirati morebitno kamenje na kupe. Če drugačno gnojenje ni mogoče, naj vsaj pastir redno in v začetku pod nadzorstvom na široko razprostrano že sveže kravjeke na pašnih tleh. Znana je, da se s kolobarjenjem pašo v vsakem oziru boljše izkoristi. Kjer je mogoče, bi bilo ravno zaradi kolbarne pašne pašnike ograditi in jih s tem razdeliti v več oddelkov. Kjer to ni mogoče, je dolžnost pastirja, da drži na pašni čredo skupaj, da ločeno in do dobra popase posamezne, krajevno ločene pašne oddelke. To je dober nadomestek za kolobarno pašo v ograjenih oddelkih. Podsetev nižinskih in planinskih pašnikov je ravno tako važna, kakor pri travnikih. Za naše planine bi morali imeti na pripravi planini že davno posebno državno seme-gojno postajo za vzgojo in razmnožbo dobrih domačih planinskih travnih semen, ki bi se uporabljala za podsetev številnih planinskih goljav. S tem bi se zelo povečalo pašne doneske.

Zadnji čas je, da se meliorira, t. j. temeljito, za stalno izboljša vse tiste planine, ki še niso izboljšane. Melioriranih je v Sloveniji le 17% vseh planin, t. j. ena šestinka. Ostalih pet šestink vseh slovenskih planin so v stanju, kot so bile pred stoletji, pravzaprav neprimerno na slabšem, ker vsled stalnega izkoriščanja in pomanjkanja vsake oskrbe pada njih pašni donos z vsakim letom. Gospodarji ozir. vživalci planin, srenje ali zadruge, bi nikakor ne smeli čakati, da pridejo — pri agrarskih oblastih glede izvedbe melio-

racij na vrsto, t. j. da jim država izboljša planine. To bi pomenilo danes čakati na milost in nemilost. Srenje bi morale začeti same izboljševati svoje planine in storiti nujno vsaj naporenejše, drugače ne bo nikdar konca planinske krize. Racionalno gnojenje planin je mogoče le, če se nahajajo na planinah skupni hlevi ali staje z gnojnimi jamami. Marsikatera srenja bi lahko zgradila iz lastnega nagiba in sredstev vsaj skupne staje, ki so nujna, živa potreba. Pri tej priliki opozarjam tudi na medsebojno zavarovanje živine vsaj za slučaj pogina in nesreč v planini. Tako priprosto zavarovanje v srenji sami najdemo samo v Begunjah na Gorenjskem, kjer se je prav dobro obneslo.

Važen činitelj v kolobarju ali verigi planinskega gospodarstva je tudi gospodar sam, predvsem skupina lastnikov planin, takozvani srenjski odsek ali odbor. Ker vobče manjka pri nas pravo načelo skupnosti, so razmere v teh velevažnih odsekih danes po večini desolatne. Vzrok temu so nepoučenost odbornikov in neubogljivost, skoro bi rekel neka gospodarska anarhističnost upravičencev, namreč anarhističnost pri notranjem delu v organizacijah, specijelno v srenjah. Spriču teh dejstev bi morali biti v odseke voljeni le energični in požrtvovalni ljudje, ne pa osebe, ki se komaj zavedajo, zakaj so bili voljeni. Pri zelo mnogih srenjah je nujno potrebna uvedba štatuta agrarskih operacij za upravljanje planin ozir. skupnega premoženja. Za vzdrževanje skupnega planinskega gospodarstva je potrebno vztrajnega dela. Zato bi morale iz teh odborov enkrat za vselej izginiti vse ovire delovanja. Glavna ovira so navadno notranji razdor in osebni spori, ki vse delo onemogočajo. Ti razdori v srenji pa izvirajo iz one znane medsebojne zavisti ozir. medsebojnega odpora naših ljudi.

Gospodarski odsek bi moral strogo nadzorovati ves živinorejski, pašniški in planšarski obrat v planini. Ako drugače ne gre, naj bi upravičenci tako nadzorstvo plačali, imeli bi od te žrtve samo korist. Delavne sile na planini treba čim bolj izkoristiti v prid skupnega gospodarstva, kar pa ne gre brez stalnega nadzorstva. Zato bi bilo povsod potrebno upeljati takozvani »planšarski red«, ki bi se moral strogo izvrševati, da pride s tem tudi pastirstvo na zdravo podlago. Potrebni so specialni tečaji za gospodarske odseke, enako tudi uradno, faktično nadzorovanje delovanja srenjskih odsekov. Ampak državno nadzorstvo je trenutno, kljub veljavnim-planinskim zakonom, le bolj ograničeno, glede efektivnega dela namreč.

Pastirstvo je za planinsko gospodarstvo velevažen faktor, a se danes žal omalovažuje mnogokrat ravno s strani kmetov samih. To je nerazumljivo spriču opisanih razmer. Najmanj tako važen je za pašo živine dober pastir, kot za sirarno dober sirar. Kako bi moralo biti organizirano planinsko pastirstvo ozir. kako naj bi se med pašo udeleževal pastir, je za okvir naših razmer točno povedano v knjigi »Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah«. To se v radovljiskem okraju tudi vsako leto razlaga in povdarja gospodarjem in pastirjem na pastirskih tečajih. Pastirski tečaji se bi morali vršiti v vsakem planinskem okraju redno vsako leto.

Vedno se ponavlja klic: dajte nam pla-

ninske paše! Ampak, dasi sem za svojo osebo prvi za to, da se povečajo obstoječe planinske paše na račun erarskih gozdov tam, kjer je to upravičeno, moram reči, da dokler vladajo pri lastnih in skupnih planinah opisane razmere, se ni čuditi, da imajo vsi klici tako malo ali nič uspeha. Temeljito izboljšanje lastnih planin s strani lastnikov in upravičencev samih bi bilo najbolje orožje v boju za pridobitev novih pašnih kompleksov na račun erarja ali privatnih veleposestev. Planinski kmet si mora znati najprej sam gospodarsko pomagati, ker le z lastnim in sistematičnim delom opraviči in izboljša položaj planin-

skega gospodarstva. Zanašati se na javne podpore, pomeni biti gospodarski slabi! S tem pa ni rečeno, da naj država ne pomaga, njena dolžnost je, da to stori. Upajmo, da se bo država v bodočem proračunu zadostno ozirala na nujne potrebe našega pašništva in planšarstva. Toda planinski kmet bi ne smel računati samo na državno pomoč.

S tem sem čisto nakratko orisal položaj planinskega kmetijstva, pašništva in planšarstva. Moj referat podaja le površno sliko dejanskega stanja planinskega kmetijstva. Na temelju izkušenj in ostrega opazovanja so vsa vprašanja planinskega

kmetijstva in planšarstva izčrpno obdelana v knjigi »Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah«, ki je pisana nalašč za naše gorske kmete in ki je takorekoč katekizem planinskega kmetijstva. Vsaka srenja, kmetijska podružnica, šola, vsak boljši posestnik bi moral imeti in pazljivo prebrati to knjigo. Morda odpade na 1000 ali še več planinskih kmetov eden, ki je absolviral kmetijsko šolo. Že to pomeni veliko nazadovanje. Kar se kmet ni učil v kmetijski šoli in bo morda le malo slišal na rednih predavanjih, se naj uči iz te knjige, ki ima namen, mu dati vsaj navodila za uspešno borbo za obstanek

Nova knjiga.

Alkoholno vprašanje.

To vprašanje je za naš narod tako važno, da nikakor ne moremo in ne smemo iti preko njega. Po alkoholu pada in se uničuje fizična moč naroda, iz njega se poraja socialna beda, po njem se ogroža narodno gospodarstvo in po njem pada morala. Zato je boj zoper alkohol gotovo upravičen, najmanj pa vsaj do one meje, da se spravi alkoholna poplava — prekomerno uživanje pijač — v regulirano strugo. Veliko zaslug si steka za narodov blagor vsak, ki dela na to, da se omeji brezumno uživanje alkohola. Zato moramo vsekako pozdravljati knjigo, ki jo je izdal g. Ant. Mrkun: »Alkoholno vprašanje«. — Knjiga se dobiva v raznih knjigarnah in v pisarnah »Svete vojske« ter »Naše Sloge« v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10. Cena je glede na bogato vsebino naravnost malenkostna: velja le 28 Din, s poštnino 30 Din. — Knjiga ima dva dela. V prvem podaja pisatelj sestavni protialkoholni pouk in razpravlja o alkoholizmu ter njegovih posledicah. Zelo važen pa je drugi del knjige s posebnim naslovom: »Oblastva in boj proti alkoholu in nemoralni«. Ta del podaja vse razne, pri nas še veljavne predpise in oblastvene odredbe, ki morejo omejevati brezmejno uživanje alkoholnih pijač. — Važna bo knjiga za vse občine, ker navaja glede vsega, kar morajo vedeti županstva o gostilniških obratih, tako o policijskih urah, občinskih davčinih itd. — Knjiga bo prišla prav tudi raznim društvom.



Večletna garancija!

Najboljši in najtrpežnejši šivalni stroji za čevljarje, sedlarje, obrt in industrijo so edino

„Adler“,
„Gritzner“
cilinder levoročni
„Phönix“
„Flahštep“ stroji.



Od dobrega najboljši je švicarski pletilni stroj „DUBIED“

Josip Petelinc, Ljubljana

Najnižje cene! blizu Prešernovega spomenika za vočo. Tudi na obroke!

Prodajajte

„KAŠTEL“-ovo SİRİŠČE.

Največja izdelovalnica „Sirišča“ v naši državi, v tekočini in prašku.



„Sirišče“ v prašku napram sliki



je najboljša in najpraktičnejša kvaliteta.

Zahtevajte cenike! Pri večjih naročilih posebno velik popust.

„Kaštel“ d.d., Karlovac

Najboljše tržiške kose

„Turške“, „Peklenske“ in „Vulkan“ v vseh velikostih

65 cm 70 cm 75 cm

Din 27— Din 28— Din 29—

kakor tudi brusni kamni „BERGAMO“ kristalasti v zalogi

„EKONOM“, osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 7

Kupujemo

zlato, srebro, platino, srebrne krone, odpadke kovin. — Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana, Sp. Siška.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(Žiro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.